

เปรียบเทียบทุนชีวิตระหว่างวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์

A Comparison of Life Assets Between Pregnant and Non-experienced Pregnant Adolescents

พัสนิยา พุ่มจันทร์, พย.ม.¹ พรนภา หอมสินธุ์, ปร.ด.^{2*} รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, ปร.ด.²
Phatsaniya Pumjan, M.N.S., Pornnapa Homsin, Ph.D., Rungrat Srisuriyawate, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนชีวิตและเปรียบเทียบความแตกต่างทุนชีวิตระหว่างวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์ กลุ่มตัวอย่างคือวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์อายุ 10 - 19 ปี จำนวน 200 คน ในจังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มีภาพรวมทุนชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.73) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 72.04) พลังสร้างปัญญาและพลังตัวตนและอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.88 และ 66.80 ตามลำดับ) ส่วนพลังเพื่อนและกิจกรรม และ พลังชุมชน ไม่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 59.61 และ 59.19 ตามลำดับ) สำหรับวัยรุ่นที่ไม่เคยตั้งครรภ์มีภาพรวมทุนชีวิตอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 71.16) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 81.58) พลังสร้างปัญญา และพลังตัวตน อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 71.70 และ 71.40 ตามลำดับ) ส่วนพลังชุมชนและพลังเพื่อนและกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ร้อยละ 68.33 และ 65.22 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบทุนชีวิตระหว่างวัยรุ่นกลุ่มที่ตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่เคยตั้งครรภ์มีทุนชีวิตทุกด้านสูงกว่าวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับทุนชีวิต ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อพยาบาลหรือบุคลากรด้านสุขภาพในการสร้างเสริมทุนชีวิตทุกด้านของวัยรุ่นไทย เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง

ต่อไป

คำสำคัญ: ทุนชีวิต วัยรุ่นตั้งครรภ์

Abstract

The purposes of this study were to describe life assets and examine the life asset differentness between pregnant and non-experienced pregnant adolescents. The sample were 100 pregnant adolescents and 100 non-experienced pregnant adolescents aged 10 - 19 year olds. Data were analyzed using descriptive statistics and independent t-test.

The results showed that overall life assets, pregnant adolescents were at fair level (64.73%). Each aspect life assets found that the power of family was at good level (72.04%); the power of wisdom and the power of self were at fair levels (66.88% and 66.80% respectively); the power of peer and activity and the power of community were not passing criteria (59.61% and 59.19% respectively). For non-experienced pregnant adolescents, the overall life assets were at good level (71.16 %). Among each aspect life assets found that the power of family was at very good level (81.58 %); the power of wisdom and the power of self were at good levels (71.70% and

¹ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* ผู้เขียนหลัก (Corresponding author) e-mail address: phomsin09@gmail.com.

71.40% respectively); the power of community and the peer and activity were at fair levels (68.33 % and 65.22 % respectively). All aspect of life assets among non-experienced pregnant adolescents were significantly higher than those in pregnant adolescents at .05. Results of the study contribute to knowledge and understanding life assets. It will be beneficial to nurses or health personnel to enhance all life assets to prevent pregnancy among Thai female adolescents.

Key words: life assets / pregnant adolescents

ความสำคัญของปัญหา

การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจ ปัจจุบันจำนวนการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นทั่วโลกมีประมาณร้อยละ 20 โดยเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาประมาณร้อยละ 95 ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นทั้งหมด (Bureau Reproductive Health, 2014) สำหรับสถานการณ์ตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทย จากรายงานสถิติสาธารณสุขประจำปี พบว่าจากปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 มีอัตราการคลอดของมารดาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นอัตรา 1.7, 1.6, 1.5, 1.4 และ 1.3 ต่อประชากรหญิงพันคน ตามลำดับ และอัตราการคลอดของมารดาอายุ 15-19 ปี คิดเป็นอัตรา 51.1, 47.9, 44.8, 42.5 และ 39.6 ต่อประชากรหญิงพันคน (Bureau Reproductive Health, 2018) สำหรับสถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นเขตสุขภาพที่ 10 ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร จังหวัดมุกดาหารและจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่าในปี พ.ศ. 2560 มีอัตราการคลอดของมารดาอายุ 10-14 ปี และอัตราการคลอดของมารดาอายุ 15-19 ปี คิดเป็น 1.0 และ 36.3 ต่อประชากรพันคน ตามลำดับ จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตสุขภาพที่ 10 มีอัตราการคลอดของมารดาอายุ 10-14 ปี และอัตราการคลอดของมารดาอายุ 15-19 ปี คิดเป็น 1.0 และ 38.7 ต่อประชากรพันคน ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าอัตราการคลอดเฉลี่ยของเขต 10 สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาดังกล่าวในจังหวัดอุบลราชธานีที่ไม่แตกต่างจากในระดับเขตและระดับประเทศ (Bureau Reproductive Health,

2018) ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความตระหนักในระดับชาติ ทำให้เกิดพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงมีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างมากทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคมโดยทางด้านร่างกายจะส่งผลกระทบต่อภาวะอนามัยเจริญพันธุ์ทำให้การเจริญเติบโตช้าเนื่องจากเมื่อมีการตั้งครรภ์จะมีการแย่งกันเจริญเติบโตระหว่างมารดาและทารก (Bureau Reproductive Health, 2011) มารดาวัยรุ่นมักจะมีภาวะทุพโภชนาการ ภาวะการขาดแคลเซียม โปรตีน วิตามิน สารไอโอดีนและธาตุเหล็ก ระหว่างการตั้งครรภ์ส่งผลกระทบต่อภาวะเสี่ยงในตั้งครรภ์ การคลอดของวัยรุ่นเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบภาวะซึมเศร้าในสตรีตั้งครรภ์อายุ 15 - 18 ปี มากกว่ามารดาที่อายุ 21 - 35 ปี (Piyanan, M. et al., 2009; Charumusakul, 2013) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบอื่น ๆ ทางสังคมตามมา อาทิเช่น การตั้งครรภ์ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสหยุดการศึกษากลางคันหรือเรียนไม่จบ ส่งผลให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้เสียโอกาสในการทำงานที่ดีหรือตงงาน ส่งผลต่อรายได้ ทำให้เป็นภาระของครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป (Sae-jeng, Sukrat, Towavisarach, Phromprat, & Kanchanawan, 2014)

สำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ผ่านมามีส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัจจัยเสี่ยง (Risk factor) แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยป้องกันหรือปัจจัยเชิงบวก (Protective factor) ก็เป็นปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญ เช่นเดียวกันและทุนชีวิตเป็นปัจจัยเชิงบวกที่สำคัญที่จะช่วยลดโอกาสการมีพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น เนื่องจากทุนชีวิตเปรียบเสมือนเกราะป้องกันที่สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง สร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นและสังคม ทุนชีวิต (Life assets) เป็นคุณลักษณะที่ดีที่ประกอบด้วยด้านจิตใจ สังคม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อกระบวนการคิดการตัดสินใจ และแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ซึ่งจากการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยในตัวเด็กเองและจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และชุมชน